

09.10.2001 tarihli Genelge

BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Yapı Denetim Komisyonu Başkanlığı
ANKARA

SAYI: B.09.YDK.0-00.00.00/48 09 EKİM 2001

KONU: Kamu ve Özel İnşaatlarda Beton, Beton Çelik Çubuk Kalite Kontrolü Hk.

..... **VALİLİĞİNE**

İLGİ: a) Bakanlığımızın (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) 08.10.1996 gün ve 512 sayılı genelgesi.
b) Bakanlığımızın (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) 13.02.1998 gün ve 75 sayılı genelgesi.
c) Bakanlığımızın (Yüksek Fen Kurulu) 15.09.2000 gün ve 532 sayılı genelgesi.

Yapı denetimi hakkında 595 Sayılı K.H.K. ve Yönetmeliği çıkarılmış, K.H.K.'nin Anayasa Mahkemesi Başkanlığınca yürütmesinin durdurulması ve iptalinden sonra da 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve bu kanuna dayalı Yapı Denetimi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliği 13. 08.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ülkemizin depremler nedeniyle uğradığı can ve mal kayıplarının en aza indirilebilmesi için kalitesiz ve denetimsiz yapılaşmanın önlenmesi, çağdaş norm ve standartlarda yapı üretiminin sağlanabilmesi amacıyla çıkarılan 4708 sayılı Yapı Denetim Kanununda, yapı üretim sürecinde gerçekleştirilen tüm mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin, bünyelerinde, denetçi mühendis ve denetçi mimar bulundurması zorunlu yapı denetim kuruluşlarının denetlenmesini hükme bağlamıştır.

Ancak, kanunun geçici 2.maddesinde; "bu kanun yürürlüğe girdikten önce 3194 sayılı İmar Kanunu ile 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında K.H.K. hükümlerine göre alınan yapı ruhsatları geçerlidir." hükmü yer almaktadır. 595 sayılı K.H.K.'nin Anayasa Mahkemesince iptali nedeniyle bu K.H.K.'ye göre ruhsat alan inşaatların uygulamaları 4708 sayılı Yapı Denetim Hakkındaki Kanuna göre yapılacaktır.

Bu durumda sistemde 595 sayılı K.H.K., 3194 sayılı "İmar Kanunu" ve önumüzdeki günlerde de 4708 sayılı "Yapı Denetim Hakkındaki Kanun"a göre ruhsat alan inşaatlar bulunacaktır.

4708 sayılı Kanunun 2.maddesi (1) bendinde; "zemin, malzeme ve imalata ilişkin deneyleri, şartname ve standartlara uygun olarak Laboratuvarlarda yaptırmak" hükmü yer almış, yönetmeliğin 6ncı maddesi "yapım aşamasında" başlıklı bölümün (a) bendinde de; "yapının taşıyıcı sistemindeki beton, beton çelik çubuk, duvar elemanları v.b. malzeme ve imalatın standart ve şartnamelere göre bakanlıkça izin verilen özel ve kamu kuruluşlarının laboratuvarlarında muayene ve deneylerini yaptırarak raporlarının ilgili idareye veriri" şartı konmuştur.

3194 sayılı "İmar Kanunu"nda ise bu konuda açık ifade bulunmaması nedeniyle imalatlara ilişkin deneylerin kuralızsız ve geçersiz yöntemlerle geçirileceği, Bakanlığımıza iletilen duyuru ve şikayetlerden anlaşılmaktadır.

Ayrıca ilgi genelgelerimizde ve standartlarda açıkça belirtilmesine rağmen, yapının taşıyıcı sisteminin kalite kontrolünün ilgili standart ve şartnamelere uygun olarak yapılmadığı, beton ve çelik çubukların inşaat mahallinde usulüne uygun numune almak yerine, hazır beton firmalarının verdiği raporları ve malzeme satıcılarının TSE belgelerini yeterli görüldüğü anlaşılmaktadır.

Yapıda kalite kontrolünün en esaslı amacını dışlayan bu uygulamaya kesinlikle son verilecek ve bu konuda ilgili standartlar ve şartnamelerin uygulanması sağlanacaktır.

Bu nedenle, mecburi uygulamada bulunan TS500 "Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları" ile TS11222 " Hazır Beton " standartlarına uygun olarak;

- Nitelik kontrolü için numunenin TS2940 uygun olarak ilgililer (Den. Müh./Mim. veya Fenni Mesul ve müteahhit) ile Bakanlığımızdan izin belgesi almış kamu veya özel laboratuvar elemanlarının nezaretinde bir tutanakla alınması,

- Tutanakta, numunenin alınmasını isteyen firma, şantiye adresi, ada parsel no su, hazır beton üreticisi firma adı, beton sınıfı, katkı olup olmadığı, numunenin alınış tarihi ve saati, yapıda betonun döküldüğü yer, slump değeri (firma beyanı ve TS2871' e uygun, yerinde yapılarak bulunan değer), alınan numune sayısı, ortam sıcaklığı (°C) , beton sıcaklığı (°C) nin belirtilmesi,

- Nitelik kontrolü için alınan, TS3351'e uygun olarak bakım ve kürü yaptırılan ve TS3114'e göre beton numunelerine ait basınç dayanım deney sonuçlarının yapı için öngörülen beton sınıfına göre TS500 de belirtilen koşulları sağlaması; sağlamadığı takdirde yapıya zarar vermeyecek Bakanlığımızdan Laboratuvar Yeterlik İzin Belgesi almış kamu ve özel laboratuvarlar tarafından TS10465' e göre alınan ve deneyleri yapılan karot örnekleri ile yerindeki beton dayanımının tespit edilerek yapı için öngörülen beton sınıfına göre TS500 de öngörülen koşulları sağlaması,

- Şantiyede ihzar edilen her partide yer alan her çapta beton çelik çubuk ve hasırların, ne miktar ihrazatı temsil ettiğini belirten bir tutanakla alınacak numuneler üzerinde Bakanlığımızdan Laboratuvar Yeterlik İzin Belgesi almış kamu ve özel laboratuvarlara yaptırılacak deney sonuçlarını gösterir rapor ile mecburi yürürlükte bulunan TS708 "Beton Çelik Çubukları" veya TS4559 "Beton Çelik Hasırları" standartlarına uygunluğun denetlenmesi,

- 3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerine göre ruhsat alıp aynı kanun hükümlerine göre veya 595 sayılı K.H.K.'ye göre ruhsat alıp, 4708 sayılı Kanun hükümlerine göre devam eden inşaatlarda malzeme kalite kontrolünün devamının kesinlikle sağlanması.

- Yukarıdaki hususların kontrol teşkilatı veya ilgililer (Den.Müh./Mim.veya Fenni Mesuller) tarafından belgelendirilmesi, Belediyeler veya Valiliklerin de bu belgelerin eksiksiz tamamlanmasını takip etmeleri, denetimin daha sağlıklı yapılabilmesi açısından her kata ait demir vizesi aşamasında; beton denetimi için bir önceki dökülen betona ait (28 günlük sonuçları daha sonra istenmek kaydı ile) en az 7 günlük deney raporlarının, demir denetimi için o kata ait demir raporlarının istenmesi, aksi takdirde inşaatın devamına izin verilmemesi,

Ayrıca Bakanlığımız İl teşkilatlarındaki mevcut laboratuvarların 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve bu kanuna dayalı Yapı Denetimi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliği hükümlerine göre de gerekli inceleme ve kontrolleri yapılabilecek konuma getirilmesi gerekmektedir.

Uygulamada yukarıda belirtilen esaslara uyulması, konu ile ilgili çalışma ve denetimlerin bu yaklaşımla yürütülmesi, genelgemizin ilah dahilindeki tüm

Kaymakamlıklara, Belediyelere, Bayındırlık ve İskan Müdürlüğüne, Organize Sanayii Bölge Müdürlüğüne ve varsa Serbest Bölge Müdürlüğüne duyurulmasını ve ayrıca uygulama ile görevli personele imza karşılığı tebliğ edilmesinin sağlanmasını arz/rica ederim.

Ali HELVACI

Bakan a.

Müsteşar

DAĞITIM:

1- 19 Pilot İl Valiliğine

2- İçişleri Bakanlığına (Mahalli İdareler Gn.Md.ğü)

...../...../2001 Y.D.K.Üyesi :T.ÖZER

...../...../2001 Y.D.K.Başkanı :M.ÜNAL

...../...../2001 Müsteşar Yrd. :S.Ö.ERBAKAN